

MAŁGORZATA WIECZOREK-TOMASZEWSKA

SPRAWOZDANIE Z 20. JUBILEUSZOWEGO SYMPOZJUM NAUKOWEGO CZŁOWIEK – MEDIA – EDUKACJA

20. Jubileuszowe Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe zorganizowane w ostatni piątek i sobotę września 2010 roku (24-25.09.2010) przez Katedrę Technologii i Mediów Edukacyjnych Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, w obecnej edycji w nowej formule **CZŁOWIEK – MEDIA – EDUKACJA**, uwzględniającej szerokie obszary działań, otrzymało wybitnie uroczystą oprawę. Złożyły się na to liczne rocznice, w centrum których Sympozjum przybrało nader podniosły charakter.

Otwarcia Sympozjum dokonał **prof. dr hab. inż. Janusz Morbitzer**, jego wieloletni twórca, redaktor naukowy przygotowywanej corocznie przez zespół Katedry publikacji monograficznej oraz autor jego transformacji w kierunku humanizacji przestrzeni oddziaływań medialnych.

Honorowy patronat nad tegorocznym sympozjum objęli: JM Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie **prof. zw. dr hab. Michał Śliwa** oraz członek KRRiT, **senator Piotr Boroń**. Patronat medialny sprawował internetowy serwis pedagogiczny Reeducacja.pl. Swoją obecnością zaszczylicili obrady przedstawiciele krakowskiego Kuratorium **mgr Jan Pawłowski** oraz **mgr Andrzej Jerzy Mróz**, jego odpowiednik z Katowic. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne reprezentowała z-ca redaktora naczelnego **Anna Łaska-Gmaj**, czasopismo „Edukacja i Dialog”, po raz pierwszy uczestniczący w obradach, redaktor naczelny **Witold Kołodziejczyk**, który wystąpił z deklaracją publikacji na łamach pisma siedmiu najciekawszych artykułów.

W ciągu dwóch dni obrad podzielonych na 4 sesje plenarne i 2 sesje równoległe wzięło udział ponad 50 referentów (naukowców, dydaktyków, medioznawców, socjologów, informatyków). Jak co roku, podczas sympozjum wydana została publikacja monograficzna zawierająca pełny tekst wygłaszanych referatów (Człowiek–Media–Edukacja, pod red. nauk. Janusza Morbitzera, wydawca: Katedra Technologii i Mediów Edukacyjnych, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, 2010, ISSN 978-83-7271-615).

Powitania uczestników dokonał prorektor ds. nauki Uniwersytetu Pedagogicznego **prof. zw. dr hab. Tadeusz Budrewicz**, który słusznie zauważył, że Sympozjum przez 20 lat swego istnienia rozlało się na nowe przestrzenie. Aktualna tytułowa triada CZŁOWIEK – MEDIA – EDUKACJA pozwala na głębszą refleksję nad sensem procesu nauczania i uczenia się.

20. Sympozjum Naukowe uhonorowało **prof. zw. dr. hab. Władysława P. Zaczyńskiego**, przy którego udziale odbywały się dotychczasowe, kolejne edycje, a obecna stała się miejscem jubileuszu tego wybitnego naukowca obchodzącego 80-lecie urodzin. Podziękowanie wygłosił wychowanek Profesora – **prof. dr hab. Maciej Tanaś**, który nawiązując do słów ślubowania uniwersyteckiego SPONDEO ET polliceor (łac. przysięgam i obiecuję) przedstawił sylwetkę prof. W. P. Zaczyńskiego jako postać niepomnikową, będącą w ciągłym ruchu, wierną ideałom nauk humanistycznych, która swym wykładom wygłaszanym przepięknym, krasomówczym językiem nadaje niepowtarzalną, intelektualną aurę.

Obok prof. W. P. Zaczyńskiego w roli Jubilatą wystąpił drugi wybitny polski naukowiec – pedagog zajmujący się tematyką mediów i TI, prof. **dr hab. Bronisław Siemieniecki**. Jego 60-lecie urodzin zostało uczczone gratulacjami i życzeniami realizacji dalszych planów naukowych.

Rozpoczynający obrady występ **Zespołu Tanecznego Małe Słowianki** zachwycił obecnych feerią barw, temperamentem i siłą witalną emanującą z choreograficznych układów Krakowiaka i folklorystycznych pieśni krakowskich. Obchodzący 35-lecie istnienia zespół Małe Słowianki prowadzony przez **dr inż. Władysławę Marię Francuz** zadedykował swój występ dostojnemu Jubilatowi prof. W. Zaczyńskiemu w podziękowaniu za jego niezwykłą postawę świecącą przykładem dla młodych pokoleń.

Część plenarną zainaugurował swoim referatem pt. *Postęp i nowoczesność w dydaktyce ogólnej Jubilat* – **prof. zw. dr hab. Władysław P. Zaczyński**. Odnosząc się do swoich doświadczeń związanych z kontaktem z technologią jeszcze z okresu II wojny światowej oraz zaobserwowanej powojennej praktyki dydaktycznej realizowanej według zasady poziom nasycenia środkami technicznymi jest poziomem skuteczności szkoły, dostrzegł współczesne zjawisko nowego werbalizmu technicznego. Zaproponował w miejsce bezpośredniego kontaktu wyłącznie z urządzeniem – jako alternatywę dla wykreowanej przez komputer wizji świata - odnajdywanie wspólnoty myśli w dialogu z drugim człowiekiem w trosce o jego intelektualny, duchowy i emocjonalny rozwój.

Wystąpienie prof. W. P. Zaczyńskiego zainicjowało krytyczną polemikę, w postaci kolejnych referatów, na temat społeczeństwa informacyjnego, stanu edukacji, roli mediów, nowych technologii, zwłaszcza Internetu, jako zagrożenia oraz ukierunkowań dydaktycznych na przyszłość.

Przełomowe pod względem merytorycznym i organizacyjnym 20. Sympozjum stało się przedmiotem analizy **prof. zw. dr. hab. Janusza Gajdy** (WSP ZNP, Warszawa), który odniósł się w swoim wystąpieniu (*Nowa formuła sympozjum – nowe wyzwania*) do obecnej i przyszłej jego konwencji. Wskazał na potrzebę humanistycznego i antropologicznego ujęcia mediów w kontekście poszerzonego o treści kulturowe spektrum zagadnień tematycznych.

Z kolei **prof. zw. dr hab. Tomasz Goban-Klas** (UJ) przedstawił jakże nieoptymistyczną wizję społeczeństwa, które w dobie katastrof i kryzysu nazwał za U. Beckiem – społeczeństwem

ryzyka (*Nowa edukacja medialna w dobie katastrof i ryzyka*). Konieczność uświadomienia ludziom zagrożeń społecznych, np. ryzyka wykształcenia, które nie daje gwarancji pracy, jest zadaniem nowej edukacji medialnej.

Referat **prof. dr. hab. inż. Janusza Morbitzera** (UP Kraków) pt. *Szkoła w pułapce Internetu* dotyczył diagnozy społeczeństwa w kontekście edukacyjnych wyzwań przyszłości. Współczesną szkołę zbudowaną na modelu industrialnym, uwiedzioną przez nowe technologie, tworzą cyfrowi tubylcy – uczniowie i imigranci – nauczyciele. Dostrzegane niewolnictwo technologiczne, nazywane przekleństwem technologii, bazujące na automatyzacji zachowań w Sieci, skoncentrowane na wyszukiwaniu multimedialnych linków do informacji, zapamiętywane w zakładkach, upośledza intelektualnie użytkowników Internetu. Następuje paradoks przeładowania życia zauważalny w warstwie emocjonalnej człowieka, który generuje zachowania negatywne, takie jak np. plagiatowanie. Prof. dr hab. inż. J. Morbitzer, jako remedium postawy Homo Ignavus – człowieka leniwego, zaproponował sposób edukowania uświadamiający rzeczywiste oddziaływanie nowych technologii: Co nam dają? Co zabierają? Narzędziem do tego ma być zreformowane kształcenie medialne, polegające na koniektywistycznych zasadach współdziałania, przygotowujące pod względem technologicznym i mentalnościowym do życia w technopolu.

Krytyczną diagnozę społeczeństwa kontynuował **prof. zw. dr hab. Bronisław Siemieniecki** w referacie pt. *Odbiór informacji a działanie w Internecie*. Zauważył, że dzisiaj, gdy maszyny naśladują nasze zmysły a komputer staje się narzędziem dla analfabetów językiem nowej komunikacji jest obraz, który zastępuje słowa, ograniczając i jednocześnie wzmacniając przestrzeń edukacyjną. Utworzył się specyficzny komunikacyjny bio-techno-system bazujący na informacjach przetwarzanych jednostkowo w mózgu człowieka, ulegających zbiorowej typizacji, poddanych manipulacji i przemocy kulturowej.

Natomiast **prof. dr hab. Maciej M. Sysło** (Uniwersytet Wrocławski) w wystąpieniu pt. *Co pozostaje w edukacji z przemijającą technologią* przedstawił tezę o nieuniknioności technologii determinującej rozwój, w tym konieczność wykorzystywania jej w edukacji ze względu na nowe możliwości jakie oferuje w nauczaniu i uczeniu się. Zwrócił uwagę na szanse zdalnego nauczania, dostosowaną formę i treść e-podręczników oraz konieczność opieki moderatora nad projektem.

Po przerwie, gdy przewodnictwo sesji objął **prof. zw. dr hab. Bronisław Siemieniecki** tematyka referatów, oprócz krytycznej analizy obecnej sytuacji w kontekście społecznym, psychologicznym i kulturowym dotyczyła projektów edukacyjnych realizowanych współcześnie przez pasjonatów oświaty.

Konstruktywny charakter miało wystąpienie byłego członka Krajowej Rady i Telewizji **Piotra Boronia**, który wygłosił referat pt. *Edukacja medialna w Polsce XXI wieku ze szczególnym*

uwzględnieniem prac KRRiT w latach 2007-2010, zawierający opis realnych rozwiązań organizacyjnych i programowych.

Podobny, systemowy charakter posiadała wypowiedź zaproszonego z USA, z Appalachian State University, **prof. Roberto Muffoletto**. Zaprezentował wykład w tłumaczeniu symultanicznym pt. *Opening The Window*, w którym przedstawił rozwiązania edukacyjne z zastosowaniem nowoczesnej technologii w USA. Zwrócił uwagę na powiązania edukacji z polityką i konieczność reform niezbędnych zarówno w Polsce, jak i w Ameryce. Wskazał rozwiązania funkcjonujące w społeczeństwach rozwiniętych, gdzie uczeń, jak uważa prof. R. Muffoletto, ma *zagwarantowany dostęp do najlepszych nauczycieli – nawet jeżeli są to maszyny*.

Sceptycznie do postulowanych wyżej skrajnych rozwiązań odniósł się **prof. dr hab. Jan Rajmund Paśko** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie). W referacie *Czy media spowodują powstanie nowej dydaktyki* ustosunkował się do istniejącej sytuacji w edukacji, gdzie proces nauczania wspomagany jest nowoczesnymi pomocami dydaktycznymi. Niejednokrotnie zapominamy, że Internet jednak nie wychowuje, wyrabia tylko pewne cechy użytkownika.

Nowe technologie to nieunikniony efekt rozwoju, to rzeka, której się nie da zatrzymać. Próbował o tym przekonać **mgr Marek Konieczniak** (Vulcan) zadając retoryczne pytanie *Po co komu technologia i informacyjna w szkole?* W szkołach komputery i tak zamknięte są w klasie, dostęp do technologii pozwalającej na niekonwencjonalne metody dochodzenia do wartości, jest ograniczony.

Mimo zasygnalizowanych, miejmy nadzieję przejściowych i incydentalnych, trudności z dostępem do sprzętu komputerowego w szkołach, **mgr Tomasz Pieper**, przedstawiciel firmy Progman S.A. zaprezentował w wystąpieniu pt. *Narzędzia nowoczesnej nauki na drodze do poznania rzeczywistości integralnej* platformę Youngcoder (www.YOUNGCODER.EU) obsługującą język Java. Główne jej atuty to narzędzia do zdobywania i sprawdzania wiedzy przydatne dla innowacyjnego nauczyciela.

Podsumowania dotychczasowego stanu badań na temat społeczeństwa informacyjnego dokonał **prof. dr hab. Maciej Tanaś** w wystąpieniu pt. *Pedagogika wobec wyzwań technologicznych współczesności*. Wyodrębnił różnorodne podejścia do problemu reprezentowane przez wybitnych przedstawicieli nauki, takie jak antropologiczno-kulturowe (Gajda), funkcjonalno-historyczne (Siemieniecki, Wenta, Juszczak), fenomenologiczne i hermeneutyczne. Podkreślił znaczenie edukacji na polu kulturowych procesów rozwojowych, technologicznej konwergencji i równoczesnej kulturowej dywergencji.

Psychologiczny aspekt podejmowanych rozważań przedstawiła **prof. dr hab. Maria Ledzińska** (Uniwersytet Warszawski). W referacie *Człowiek wobec wyzwań czasu i techniki* zwróciła uwagę na akcelerację pokoleniową, która ma wpływ na życie psychiczne człowieka. Kolejne pokolenia rozwijają się szybciej fizycznie i intelektualnie przy jednoczesnym

wolniejszym rozwoju psychologicznym, co powoduje dyskomfort. Następuje skażenie czasu zdarzeń, fragmentaryzacja aktywności, nasze działania charakteryzuje pośpiech i rywalizacja.

Postulat przystosowania procedury do aktualnego stanu nauczania zgłosił **prof. dr hab. inż. Włodzimierz Gogołek** (Uniwersytet Warszawski) (*Spolegliwość komputerów – personalizacja*).

W sytuacji gdzie Google staje się dla człowieka trzecią częścią mózgu i technologia wprowadza nieznane dotąd rozwiązania wspomagania percepcji dochodzi do zaniku kreatywności, która jest odwrotnie proporcjonalna do długości używania Internetu. Spolegliwość komputerów i wymierzona przeciwko internautom personalizacja stają się według Profesora zagrożeniem, a nie szansą współczesnej edukacji.

Z kolei **prof. zw. dr hab. Kazimierz Wenta**, rektor Wyższej Szkoły Humanistycznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie w wystąpieniu pt. *Internet – kognitywna proteza w edukacji w diagnozie społecznej* odwołał się do teorii chaosu, gdzie – podobnie jak współcześnie – informacje zamienione zostały w słowo i znak. Internet z socjologicznego punktu widzenia przywołuje archetypy kulturowe, odwołuje się do pojęć patriarchalnych, takich jak prawda, piękno, dobro i matriarchalnych – miłość, równość, bezpieczeństwo. Stanowi potencjał możliwy do zaadoptowania w edukacji.

Szczególną siłą argumentacji, którą uwiódł słuchaczy, wyróżnił się **prof. dr hab. Władysław Błasiak** (UP) w referacie *Jak komputer pomaga zrozumieć świat?* zaprezentował praktyczne jego wykorzystanie dla celów naukowych umożliwiających poznanie (jak jest?), wyjaśnianie (dlaczego?) i przewidywanie (jak będzie?). Banalne wyzwanie rzucone przez Profesora na początku wystąpienia – Jak zrobić tęczę? – okazało się przestaniem, gdy podjęte przy użyciu komputera motywacje i działania skutkują stworzeniem symulacji Axelroda (model symulacji współpracy), czy modelu konfliktów.

Wypowiedź **prof. dr hab. W. Błasiaka** wzbudziła wśród uczestników polemikę. **Prof. R. Muffoletto** zasygnalizował, że wygenerowane w komputerze modele pomagają zrozumieć ale nie odzwierciedlają świata, natomiast **prof. dr hab. inż. J. Morbitzer** podsumował refleksyjnie: zrozumieć – znaczy odkryć dla siebie.

Aktywność słuchaczy Sympozjum podczas zaprezentowanego (niezwykle widowiskowego) pokazu doświadczeń chemicznych wykorzystała **prof. dr hab. Hanna Gulińska**, odpowiadając na pytanie postawione w tytule referatu: *Czy w nauczaniu chemii i przedmiotów przyrodniczych autentycznym wspomaganie edukacji jest eksperyment wirtualny czy realny?* Jej analiza zapisów nowej podstawy programowej odnoszącej się do wykorzystania TIK w nauczaniu chemii wskazywała, podobne jak w wypowiedzi poprzednika prof. dr hab. Władysława Błasiaka, na inspirującą rolę narzędzia, za pomocą którego pobudzona wyobraźnia wsparta techniką komputerową, formami zapisu infograficznego, ilustracją, animacją i filmem znajduje realne odniesienia do rzeczywistych procesów i zjawisk.

Podobny wzorzec zachowań tworzy szkołę 21. wieku. Jej propozycję przedstawił **Witold Kołodziejczyk**, redaktor naczelny miesięcznika „Edukacja i Dialog” w referacie **Collegium Futurum – szkoła ery postindustrialnej**. Ma to być szkoła na wzór organizacji hipertekstowej, zorganizowana według 3 poziomów zarządzania: hierarchię, strukturę sieciową i projektową. Prowadzi działalność na miarę naszych czasów w przestrzeni szkolnej przez edukację interaktywną, w przestrzeni publicznej przez projekty edukacyjne oraz w przestrzeni wirtualnej wykorzystując komunikację on-line. Cele kształcenia Collegium Futurum mają na uwadze przygotowanie uczniów do realiów współczesnego życia na bazie odpowiedzialności i solidarności, przy współudziale nauczycieli, którzy przestaną być tylko dostarczycielami wiedzy.

Witold Kołodziejczyk kontynuował opis koncepcji **Collegium Futurum** jeszcze podczas kończącej piątkowe obrady dyskusji zatytułowanej Internet – globalny nauczyciel? Jej mottem przewodnim stały się słowa Plutarcha z Cheronei (ok. 50-125 n.e.): Umysł nie jest naczyniem, które należy napełnić, lecz ogniem, który trzeba rozniecić. Razem z **prof. dr. hab. inż. Januszem Morbitzerem** i **prof. dr. hab. Maciejem M. Sysłą** dyskutowano nad zmianą roli nauczyciela. Internet – otwarte dla wszystkich źródło informacji realizowane w postaci np. platformy Open Access wymaga stworzenia takiego systemu edukacji, który przywróci znaczenie utraconym wartościom, zabezpieczy potrzeby psychiczne ucznia, poczucie bezpieczeństwa, akceptacji i przynależności do grupy. Szkoła przyszłości to dostęp do otwartych zasobów edukacyjnych, miejsce kształcenia permanentnego, w którym uczniowie uczą się odpowiedzialności i sprawstwa, szkołą umiejętności polemiki i współpracy. Niezwykle interesujące tematy dyskusji dotyczące problemów współczesnej edukacji rozwijane były także podczas wieńczącej wieczór uroczystej kolacji przy świecach, odbywającej się, ze względu na jubileuszowy charakter, w słynącej ze wspaniałej kuchni restauracji w Piwnicach Pałacu Pokutyńskich, przy ul. Karmelickiej 29 w Krakowie.

Następny dzień obrad rozpoczął się przedpołudniową sesją plenarną, w której prelegenci zajęli się, między innymi, analizą kondycji psychicznej człowieka poddanego wpływom czynników środowiska zewnętrznego.

Prof. dr hab. Jolanta Zielińska (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) wykład pt. *Rola mediów w proceduralizacji wiedzy deklaratywnej* poświęciła analizie pojęcia inteligencji w kontekście poziomów przetwarzania informacji. Zwróciła uwagę na edukacyjny potencjał podprogowego obszaru mózgu oraz na możliwości dokonywania manipulacji w przekazie informacji za pośrednictwem mediów.

Taki łatwy do kontrolowania obraz współczesnego społeczeństwa wykazującego objawy przeładowania i przeciążenia informacyjnego przedstawił **prof. dr hab. Wiesław Babik** (Uniwersytet Jagielloński). Poprawę kondycji psychicznej można uzyskać eliminując przyczynę stresu przez nabycie umiejętności selekcji informacji, ekonomii uwagi oraz wprowadzenie diety informacyjnej (**O natłoku informacji i związanym z nim przeciążeniu informacyjnym**). Inny rodzaj kuracji zaproponował **dr Andrzej Augustynek** (Akademia

Górnico-Hutnicza, Kraków), który zaprezentował autorską Terapię uzależnień komputerowych prowadzoną od 2000 r. jako metodę zbliżoną do psychoterapii behawioralnej, hipnozy i relaksacji, traktującą nałóg tak jak zachowania nabyte w procesie uczenia się. Celem terapii nie jest całkowite odcięcie internauty od źródła uzależnienia i pozbawienia go możliwości użytkowania komunikacyjnego medium społeczeństwa informacyjnego lecz kontrola czasu spędzonego w Internecie i sposobu jego wykorzystania. Ciemną stronę stanu przeładowania informacyjnego przedstawił **o. Andrzej Zakrzewski OCist** analizując *Wpływ gier komputerowych na kształtowanie postaw i zachowań młodzieży – omówienie wyników badań ankietowych*. W sprowokowanej przez o. A. Zakrzewskiego OCist dyskusji na temat gier komputerowych wypowiedzieli się **prof. dr hab. Tanaś**, który zasugerował wykorzystanie gier do celów edukacyjnych i **prof. dr hab. inż. J. Morbitzer**, dostrzegający w tego rodzaju aktywności niespójność stanu introcepcji i akceptacji zasad przy jednoczesnym niestosowaniu ich w praktyce. W świat trójwymiarowej wirtualności eksplorowanej jako nowe i pełne potencjału środowisko uczenia się i nauczania wprowadził obecnych **dr Paweł Topol** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań) w wystąpieniu *Wirtualność 3D i Second Life. Immersyjny charakter światów wirtualnych powołanych do życia przez ich użytkowników polegający na stworzeniu poczucia zanurzenia w równoległej rzeczywistości, ucieleśnienia i współobecności stanowi obszar edukacyjnych oddziaływań zarówno w przypadku rozwijania kontaktów interpersonalnych, jak również korzystania z wirtualnych miejsc przestrzeni poznania*. Coraz częściej do środowisk akademickich trafiają propozycje uczestnictwa w takich konferencjach naukowych i spotkaniach dyskusyjnych w wirtualnej formie Second Life. Interesującą wymianę praktycznych doświadczeń edukacyjnych w zakresie wykorzystania TI stanowiły wystąpienia m.in. **mgr. inż. Zdzisława Nowakowskiego** (Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Mielcu), który opisywał przeznaczony dla nauczycieli i uczniów, realizowany w szkołach Powiatu Mieleckiego projekt e-kształcenia (**Kreatywna szkoła to twórczy uczeń – technologie informacyjne i Internet w nauczaniu przedmiotowym**) oraz **Daniela Łazugi** (Internetowy Serwis Pedagogiczny Reeducacja.pl) model zakładający wykorzystanie internetowego serwisu pedagogicznego Reeducacja.pl w celu budowania społeczności internetowej wzajemnie się wspierającej i wymieniającej doświadczenia w zakresie trudności w uczeniu się.

Podsumowaniem tych praktycznych propozycji i projektów było wystąpienie **dr. Andrzeja Wołodźki** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), który prezentując referat pt. *Media a szkoła – o ograniczeniach obudowy medialnej* ustosunkował się do problemu granic nasycenia medialnego w szkole.

Przewodnictwo popołudniowych sesji równoległych Sympozjum przyjęli obok **prof. dr. hab. inż. J. Morbitzera** w auli głównej (Sesja A) **dr Irena Pulak**, **dr Emilia Musiał** oraz **dr inż. Bożena Jarosz** (sesja B).

Sesję A rozpoczęła **dr Anna Ślósarz** (Uniwersytet Pedagogiczny im KEN, Kraków) wykładem pt. *Media na lekcjach języka angielskiego w Australii*. Poruszyła problem wielokulturowego społeczeństwa australijskiego, w którym media posiadają duże znaczenie komunikacyjne uwarunkowane historycznie. O elektronicznych technikach kształcenia i koncepcji nauczania na odległość mówił **mgr Sławomir Postek** (Uniwersytet Warszawski). Wystąpił z prezentacją pt. *Od e-learningu do c-learningu – rozwój koncepcji nauczania na odległość w świetle badań psychologicznych i pedagogicznych*. Wymienił negatywne aspekty e-learningu, takie jak nadmierne kierowanie uwagą, multimedialność materiału, brak interakcji społecznych, utrudnienia integracji wiedzy i doświadczeń (przeżycie – refleksja – integracja). Reprezentująca, podobnie jak poprzedni prelegent, Wydział Psychologii UW **mgr Anna Chrzanowska**, w referacie *Jak odnajdywać drogowskazy w społeczeństwie informacyjnym?* O znaczeniu osobistych standardów wartościowania sięgnęła do źródeł tworzenia się społeczeństwa wiedzy. Przywołując pojęcie afektywnego i refleksyjnego systemu wartości stwierdziła, że warto zaczynać od fundamentów, które są drogowskazami dalszego rozwoju.

Prof. dr hab. inż. J. Morbitzer w komentarzu do referatu zaproponował rozszerzenie pojęcia wartości na aksjologiczny świat Internetu.

Niepokojące tezy wygłosił **mgr Lechosław Hojnacki** (Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach) twierdząc, że współczesne szkoły przeżywają technologiczny regres w stosunku do otoczenia (*Szkoła w pułapce nowych technologii – wokół metodyki nauczania*). Brak dostępności do komputerów i Internetu, brak narzędzi technologii mobilnej, nieprzygotowanie nauczycieli – to tylko niektóre aspekty niekorzystnie oddziałujące na system edukacji, powodujące uwstecznienie metodyki.

Natomiast **mgr Izabela Rudnicka** (OE i ZK, Warszawa) w wystąpieniu pt. *Nowe media w pracy nauczyciela przedmiotów humanistycznych* przedstawiła szereg edukacyjnych rozwiązań z wykorzystaniem portali i stron internetowych. Z pozycji praktyka, nauczyciela i animatora kultury pokazała wizualne rejestracje przeprowadzonych projektów wdrażające edukacyjne, wychowawcze i kulturowe cele programowe.

Mgr Małgorzata Wieczorek-Tomaszewska (Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków), doktorantka UJ, w referacie *Szkoła Toronto dawniej i dziś*, nawiązując do przypadającej w tym roku 30. rocznicy śmierci Marshalla McLuhana, twórcy jednej z najaktywniejszych szkół teorii komunikacji na świecie, zaprezentowała główne założenia programowe **Szkoły Toronto**, dokumentujące wpływ technologii informacyjno-komunikacyjnych na społeczeństwo w kontekście rozwoju historycznego. Niezwykle popularna w latach 60. koncepcja determinizmu technologicznego współcześnie ukierunkowana została przez kontynuatorów myśli M. McLuhana – Derricka de Kerckhove’a i innych, na tworzenie cyfrowych projektów wspomagających naukowe badania na polu sztucznej inteligencji i inteligencji konektywnej oraz na określenie współzależności między społeczeństwem a mediami i wskazaniem przeobrażeń społecznych, kultury i świadomości człowieka.

Ostatnim wystąpieniem w sesji A był debiut studentki UP z seminarium magisterskiego prof. dr. hab. inż. J. Morbitzera **Katarzyny Blak** pt. *Internet a przyszłość książki – perspektywa cyfrowego tubylca*, dotyczący książek, audiobooków, e-booków i czytelnictwa w ogóle. Wywołał polemikę wśród uczestników o pozycję książki w formie audialnej lub elektronicznej oraz potrzebę jej redefinicji, ze względu na zmianę receptorów treści i co za tym idzie możliwej, innej jej interpretacji.

Na zakończenie, podsumowując 20. Jubileuszowe Sympozjum, **prof. dr hab. inż. J. Morbitzer** uznał je za niezwykle konstruktywne w kontekście edukacyjnego potencjału naukowego skupionego wokół obrad. Splendoru nadały mu kumulujące się w tym, jubileuszowym roku jego 20. edycji, powiązane tematycznie rocznice, takie jak jubileusze dwóch wybitnych naukowców, prof. zw. dr. hab. Władysława Zaczynskiego i prof. zw. dr. hab. Bronisława Siemienieckiego, 30-lecie śmierci kanadyjskiego teoretyka komunikacji M. McLuhana oraz powiązana w duchu kulturowej ciągłości komunikacyjnego aspektu technologii informacyjnych 2500. rocznica biegu z Maratonu do Aten (490 r. p.n.e), który stał się genezą powstania dyscypliny sportowej od czasu pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich w Atenach (1986).

Zapowiedziane kolejne Sympozjum, w nowej formule i z nowym Komitetem Organizacyjnym, z dr Ireną Pulak i dr Emilią Musiał na czele, jako spadkobiercami dotychczasowych obrad naukowych,

z 20-letnim bagażem doświadczeń organizacyjnych oraz merytorycznym zapleczem reprezentowanym przez obecną Katedrę Technologii i Mediów Edukacyjnych UP pod kierownictwem prof. dr. hab. inż. J. Morbitzera, w przyszłym roku odbywać się będzie w tle uroczystych obchodów 65-lecia Uniwersytetu Pedagogicznego. Możemy mieć nadzieję, że jak zawsze spełni swoje zadanie ukierunkowania dyskusji akademickich na człowieka, jego harmonijny rozwój intelektualny w kontekście dokonujących się przemian społecznych, edukacyjnych i technologicznych oraz będzie miejscem integracji środowiska, którego spektrum zainteresowań skupia się wokół szeroko pojętej problematyki medialnej.

Wszelkie niezbędne informacje dotyczące sympozjum, które odbędzie się we wrześniu 2011 r. zamieszczane będą na stronie internetowej pod adresem:

<http://www.up.krakow.pl/ktime/Sympozjum.html>.

Pełne teksty prezentowanych podczas sympozjum wystąpień ukazały się drukiem; w postaci publikacji elektronicznych znajdują się na stronie Katedry Technologii i Mediów Edukacyjnych UP: <http://www.up.krakow.pl/ktime/ref2010/index.html>.

Małgorzata Wieczorek-Tomaszewska

Fot. M. Pasternak